

سرفصل دروس
رشته سطح چهار تربیت اخلاقی

کلیات و برنامه درسی رشته سطح چهار تربیت اخلاقی

ماده ۱. عنوان رشته

عنوان رشته تربیت اخلاقی در مقطع سطح چهار است.

ماده ۲. تعریف

سطح چهار آموزشی- پژوهشی تربیت اخلاقی، چهارمین مقطع از تحصیلات حوزوی و دومین مقطع از این رشته است، که طلب پس از گذراندن این دوره، ضمن ارتقای فضائل اخلاقی، توان تدریس، تحقیق، نقد، ارائه نظریه، و پاسخ به نیازهای علمی و تخصصی این رشته را کسب کرده و پس از اتمام دوره آموزشی و دفاع از رساله، دانشنامه سطح چهار تربیت اخلاقی دریافت می کنند.

ماده ۳. اهداف

- ۱) تسلط بر آراء، مبانی، اصول و روش های تربیت اخلاقی، بر مبنای اسلام اصیل و مکتب اهل بیت علیهم السلام؛
- ۲) تقویت توان پژوهش در حدّ تحلیل و نقد در حوزه تربیت اخلاقی و زمینه سازی جهت تولید علم، توسعه دانش و استنباط نظریه ها و آموزه های تربیت اخلاقی بر مبنای اسلام؛
- ۳) ارتقاء توان پاسخ گویی به نیازهای علمی و تخصصی در حوزه تربیت اخلاقی؛
- ۴) تأمین استاد مورد نیاز در زمینه های تربیت اخلاقی؛
- ۵) تربیت مربی اخلاق؛

ماده ۴. ضرورت

- ۱) رسالت حوزه در توسعه و تعمیق تربیت اخلاقی به ویژه در طلب؛
- ۲) تقدّم ترکیه بر تعلیم و ضرورت توجه به اخلاق در همه علوم؛
- ۳) نیاز جامعه و نظام اسلامی به اخلاق عملی و تربیت اخلاقی؛
- ۴) لزوم تأمین اساتید و مربیان اخلاق.

ماده ۵. سیاستها

- ۱) اهتمام به ارتقاء فضائل و ملکات اخلاقی و معنوی طلب؛
- ۲) اهتمام به بهره گیری از سنت های کارآمد حوزوی؛
- ۳) اهتمام به استفاده از فناوری ها و روش های نوین و مؤثر در آموزش و پژوهش؛
- ۴) اهتمام به رویکرد نقادانه و نظریه پردازانه، با طرح دیدگاه های چالشی در حوزه تربیت اخلاقی؛
- ۵) تأکید بر بهره گیری از زبان تخصصی رشته در فعالیت های آموزشی و پژوهشی؛
- ۶) تأکید بر استفاده از منابع اصیل و مهم اخلاق و تربیت اسلامی؛
- ۷) اهتمام به تقویت تعهد دینی و دفاع از اخلاق و تربیت اسلامی؛
- ۸) اهتمام به پرهیز از دخالت دادن ذوقیات، سلائق و آموزه های شبه اخلاقی در آموزش این رشته.

ماده ۶. نظام آموزشی

نظام آموزشی سطح چهار، نیم سالی، درسی و حضوری است. طول دوره با احتساب پایان نامه، حداقل ۱۰ و حداکثر ۱۲ نیم سال خواهد بود.

ماده ۷. شرایط پذیرش

- ۱) احراز صلاحیت های عمومی و اخلاقی بر اساس آیین نامه های مصوب؛
- ۲) دارا بودن مدرک علمی سطح سه عمومی حوزه یا سطح سه یکی از رشته های تخصصی حوزوی؛
- ۳) قبولی در آزمون ورودی و مصاحبه علمی؛
- ۴) تبصره: دروس تخصصی سطح سه اخلاق و زبان تخصصی، از مواد آزمون ورودی می باشد.

۵) احراز توانایی‌های لازم در مهارت‌های خواندن، درک مطلب و نگارش به زبان عربی از طریق برگزاری آزمون و یا ارائه مدرک معتبر.

ماده ۸. دروس پیش‌نیاز

ردیف	عناوین دروس	ساعت	اهداف
۱	فلسفه اخلاق	۳۲	شناخت مهم‌ترین نظریه‌های فیلسوفان اخلاق در حوزه فِرا اخلاق و اخلاق هنجاری با تأکید بر رویکرد اسلام
۲	مبانی و قواعد فهم قرآن و حدیث	۳۲	شناخت مبانی، قواعد و روش‌های مؤثر در فهم قرآن و حدیث
۳	اخلاق در قرآن و حدیث ۱ و ۲	۶۴	شناخت قواعد و روش‌های صحیح فهم و استنباط معارف و آموزه‌های اخلاقی از قرآن و حدیث
۴	مبانی و قواعد تربیت اخلاقی در اسلام	۳۲	شناخت مبانی، اصول و قواعد تزکیه و تربیت اخلاقی بر مبنای آموزه‌های اسلامی
۵	روش‌های تربیت اخلاقی در اسلام	۳۲	شناخت روش‌ها و مراحل تزکیه و تربیت اخلاقی بر مبنای آموزه‌های اسلامی
۶	علم‌النفس	۳۲	شناخت ماهیت، مسائل و موضوعات نفس در فلسفه اسلامی و تأثیر آن در اخلاق اسلامی
۷	فقه‌الاخلاق	۳۲	شناخت و استنباط احکام موضوعات اخلاقی از قرآن و سنت بر مبنای فقه اهل‌بیت <small>علیهم السلام</small>
۸	اخلاق کاربردی	۶۴	شناخت چالش‌های نوین اخلاق عملی در حوزه‌های خاص و روش‌های حل مسأله در شاخه‌های اخلاق کاربردی و حرفه‌ای
۹	روان‌شناسی تربیتی	۳۲	شناخت مبانی روان‌شناختی تعلیم و تربیت
۱۰	اصول مشاوره و راهنمایی	۳۲	شناخت فرایند، اصول، انواع روش‌ها و فنون مشاوره و راهنمایی از دیدگاه اسلام
۱۱	متون تخصصی اخلاقی	۳۲	بررسی و شناخت متون و منابع اخلاق اسلامی و ایجاد توانایی برای استفاده از میراث گذشتگان
جمع ساعت		۳۸۴	

تبصره: فارغ‌التحصیلان سطح سه رشته اخلاق اسلامی و طلبی که دروس پیش‌نیاز را در مراکز معتبر گذرانده باشند، در صورت مطابقت هشتاد درصدی سرفصل‌ها، از گذراندن این دروس معاف هستند.

ماده ۹. عناوین و مشخصات کلی دروس

ردیف	عنوان درس	ساعت
۱	خارج اصول (دو سال)	۲۲۰
۲	خارج فقه (دو سال)	۲۲۰
۳	بررسی اجتهادی آیات و روایات تربیت اخلاقی	۹۶
۴	تحقیق فقهی و اصولی ۱ و ۲	۶۴
۵	دروس تخصصی	۶۰۸
۶	رساله علمی (پایان‌نامه)	۲۸۸
جمع کل		۱۴۹۶

ماده ۱۰. عناوین دروس

ردیف	عناوین دروس	ساعت	اهداف
۱	روانشناسی اخلاق پیشرفته (۱)	۳۲	بررسی، تحلیل و نقد نظریه‌های روان‌شناسان در مورد انگیزش و درونی‌کردن ارزش‌های اخلاقی و نسبت سنجی آن با نظرات حکمای اسلامی
۲	روانشناسی اخلاق پیشرفته (۲)	۳۲	بررسی و تحلیل انتقادی نظریه‌ها درباره مراحل و ابعاد رشد اخلاقی با تأکید بر منابع اسلامی
۳	تربیت اخلاقی پیشرفته در منابع اسلامی (۱)	۳۲	بررسی اجتهادی مبانی، اصول، مراحل، روش‌ها و عوامل مهم تربیت اخلاقی با تأکید بر روش اجتهادی از منظر کتاب و سنت
۴	تربیت اخلاقی پیشرفته در منابع اسلامی (۲)	۳۲	بررسی اجتهادی مبانی، اصول، مراحل، روش‌ها و عوامل مهم تربیت اخلاقی با تأکید بر روش اجتهادی از منظر کتاب و سنت
۵	نقش مربی اخلاق در تربیت اخلاقی	۳۲	تحلیل و نقد نظریات و دیدگاه‌ها درباره جایگاه و نقش مربی در تربیت معنوی و اخلاقی با تأکید بر سیره علمای ربانی
۶	فلسفه تربیت اسلامی	۳۲	بررسی و تحلیل مبانی هستی‌شناختی، معرفت‌شناختی، انسان‌شناختی، ارزش‌شناختی و دین‌شناختی تربیت، از منظر اسلام با تأکید بر مکتب اهل بیت علیهم السلام
۷	تربیت معنوی	۳۲	بررسی تطبیقی و انتقادی نظریه‌ها درباره مراحل و روش‌های تربیت دینی و معنوی با رویکرد اسلامی
۸	برنامه‌ریزی اخلاقی	۳۲	بررسی و تحلیل انتقادی روش‌ها و شیوه‌های عملی برنامه‌ریزی اخلاقی با تأکید بر منابع اسلامی
۹	روش تحقیق در تربیت اخلاقی	۳۲ + ۱۶ نظری- عملی	تقویت نظری و عملی توان تحقیق (کمی، کیفی و کتابخانه‌ای) در مسائل تربیت اخلاقی با تأکید بر منابع اسلامی
۱۰	آرای اندیشمندان مسلمان در تربیت اخلاقی	۳۲	بررسی و ارزیابی دیدگاه‌های اندیشمندان مسلمان درباره مبانی، اهداف، اصول، مراحل و شیوه‌های تربیت اخلاقی
۱۱	آرای اندیشمندان غربی در تربیت اخلاقی	۳۲	بررسی و تحلیل انتقادی دیدگاه‌های اندیشمندان غربی درباره مبانی، اهداف، اصول، مراحل و شیوه‌های تربیت اخلاقی بر اساس آموزه‌های اسلامی
۱۲	مشاوره اخلاقی	۳۲	بررسی و ارزیابی اصول، شیوه‌ها و فنون مشاوره در موضوعات و مسائل اخلاقی
۱۳	فقه‌تربیه با تأکید بر تربیت اخلاقی	۴۸	شناخت روش استنباط حکم در گزاره‌های تربیتی با تأکید بر تربیت اخلاقی بر اساس منابع اسلامی
۱۴	فلسفه اخلاق اسلامی	۳۲	بررسی و تحلیل انتقادی دیدگاه‌های اندیشمندان مسلمان در مهم‌ترین مباحث فلسفه اخلاق و تبیین دیدگاه صحیح اسلامی
۱۵	جامعه‌شناسی اخلاق با تأکید بر تربیت اخلاقی	۳۲	بررسی و تحلیل انتقادی دیدگاه‌ها درباره نقش و تأثیر نهادهای اجتماعی در جامعه‌پذیری اخلاقی بر اساس مبانی و آموزه‌های اسلامی
۱۶	زبان تخصصی (۱ و ۲)	۶۴	شناخت و کسب مهارت درک مطلب از متون و منابع تخصصی تربیت اخلاقی به زبان انگلیسی
۱۷	سمینار	۱۶+۱۶	بررسی و تحلیل عمیق آخرین مقالات و دستاوردهای عملی در مسائل و

اهداف	ساعت	عناوین دروس	ردیف
چالش‌های تربیت اخلاقی معاصر	عملی		
ارائه پژوهشی جامع همراه با نقد و بررسی و تتبع کافی در حوزه تربیت اخلاقی	۲۸۸ عملی	پایان‌نامه	۱۸
	۸۹۶	جمع ساعت	

سرفصل دروس رشته سطح چهار تربیت اخلاقی

فهرست سرفصل دروس

- ۱.....عنوان درس: روان‌شناسی اخلاق پیشرفته (۱)
- ۳.....عنوان درس: روان‌شناسی اخلاق پیشرفته ۲
- ۵.....عنوان درس: تربیت اخلاقی پیشرفته در منابع اسلامی (۱)
- ۷.....عنوان درس: تربیت اخلاقی پیشرفته در منابع اسلامی (۲)
- ۹.....عنوان درس: نقش مربی اخلاق در تربیت اخلاقی
- ۱۱.....عنوان درس: فلسفه تربیت اسلامی
- ۱۳.....عنوان درس: تربیت معنوی
- ۱۵.....عنوان درس: برنامه‌ریزی اخلاقی
- ۱۷.....عنوان درس: روش تحقیق در تربیت اخلاقی
- ۱۹.....عنوان درس: آرای دانشمندان مسلمان در تربیت اخلاقی
- ۲۲.....عنوان درس: آرای اندیشمندان غربی در تربیت اخلاقی
- ۲۴.....عنوان درس: مشاوره اخلاقی
- ۲۶.....عنوان درس: فقه التریبه با تأکید بر تربیت اخلاقی
- ۲۸.....عنوان درس: فلسفه اخلاق اسلامی
- ۳۰.....عنوان درس: جامعه‌شناسی اخلاق با تأکید بر تربیت اخلاقی
- ۳۲.....عنوان درس: زبان تخصصی ۱ و ۲
- ۳۴.....عنوان درس: سمینار

شورای عالی حوزه‌های علمیه
بیرخانه شورای کسرتش حوزه‌های علمیه

عنوان درس: روان‌شناسی اخلاق پیشرفته (۱)

مقدار ساعت درس: ۳۲ ساعت

نوع درس: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: بررسی، تحلیل و نقد نظریه‌های روان‌شناسان در مورد انگیزش و درونی کردن ارزش‌های اخلاقی و نسبت‌سنجی آن با نظرات حکمای اسلامی.

سرفصل‌ها:

۱. کلیات: مفاهیم، ضرورت و اهمیت، پیشینه و منابع.

۲. مقدمه: تحلیل و بررسی مفاهیم اساسی:

۲.۱. انگیزش؛

۲.۲. درونی کردن.

۳. پیش‌فرض‌های روانشناختی اخلاقی بودن.

۴. ابعاد روانشناختی زندگی اخلاقی:

۴.۱. انگیزش اخلاقی؛

۴.۲. استدلال و قضاوت اخلاقی؛

۴.۳. هیجانات اخلاقی؛

۴.۴. شخصیت؛

۴.۵. منش و هویت اخلاقی).

۵. نظریه‌های انگیزش اخلاقی و ارزیابی انتقادی آن‌ها:

۵.۱. رفتارگرایی؛

۵.۲. روان تحلیل گری؛

۵.۳. انسان گرایی؛

۵.۴. شناخت گرایی.

۶. تحول ابعاد روانشناختی زندگی اخلاقی؛

۷. زمینه‌ها، عوامل یا موانع روانشناختی اخلاقی مؤثر بر ابعاد مختلف اخلاقی بودن:

۷.۱. زیستی؛

۷.۲. روانشناختی؛

۷.۳. اجتماعی، فرهنگی.

۸. مهم‌ترین روش‌های درونی کردن ارزش‌های اخلاقی (حرکت از وضعیت نامطلوب به وضعیت مطلوب)؛

۹. مهم‌ترین دیدگاه‌ها و نظریات حکمای اسلامی:

۹.۱. فارابی؛

۹.۲. خواجه نصیر الدین طوسی؛

۹.۳. ملاصدرا.

شیوه ارزشیابی:

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
-	۵	۱۵	-

شورای عالی حوزه‌های علمیه
میرخانه شورای کتبخانه حوزه‌های علمیه

روش تدریس: عمومی

ابزار و امکانات: مرسوم

متن آموزشی: ندارد.

منبع اصلی:

۱. روان‌شناسی اخلاق، سید مهدی موسوی و همکاران، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۵.
۲. کتاب راهنمای رشد اخلاقی، اسمتانا، گروه مترجمان، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۹.
۳. روان‌شناسی اخلاق، پروین کدیور، آدینه بوک، ۱۳۹۵.

منبع فرعی:

۱. آراء اندیشمندان مسلمان در تعلیم و تربیت و مبانی آن، علی نقی فقیهی و همکاران، سمت، ۱۳۹۳.
۲. درس‌گفتار روانشناسی اخلاق، مصطفی ملکیان، جزوه درسی، ۱۳۹۰.
۳. رشد شخصیت، آمیت آبراهام، ترجمه شهرام نعمت زاده، مدبر، ۱۳۸۶.
۴. انگیزش و هیجان، محمد کریم خدا پناهی، سمت، ۱۳۹۰.
۵. انگیزش و شخصیت، ابراهام هرولد مزلو، ترجمه احمد رضوانی، آستان قدس رضوی، ۱۳۷۲.
۶. انگیزش و شخصیت، ذبیح الله فرجی، خردمند، ۱۳۷۳.
۷. جستارهایی در روانشناسی اخلاق، ترجمه منصور نصیری، نشر معارف، ۱۳۸۴.
۸. عناصر فلسفه اخلاق، جیمز، ترجمه محمود فتحعلی و علیرضا آل بویه، دفتر تبلیغات، ۱۳۹۲.
۹. مسائل اخلاقی، مایکل پالمر، ترجمه علیرضا آل بویه، سازمان سمت، ۱۳۸۸.

۱۰. Doris, j. M. & Moral Psychology Research Group. (۲۰۱۰). The Moral psychology handbook. Oxford University Press.

۱۱. Valerie Tiberius (۲۰۱۵). Moral Psychology: A Contemporary Introduction, Taylor & Francis Press.

شورای عالی حوزه‌های علمیه

میرزا شورا کسترش حوزه‌های علمیه

عنوان درس: روان‌شناسی اخلاق پیشرفته (۲)

مقدار ساعت درس: ۳۲ ساعت

نوع درس: نظری

پیش نیاز: روانشناسی اخلاق پیشرفته ۱

هدف: بررسی و تحلیل انتقادی نظریه‌ها در باره مراحل و ابعاد رشد اخلاقی با تاکید بر منابع اسلامی.

سرفصل‌ها:

۱. درآمد: رشد اخلاقی
 - ۱.۱. رابطه اخلاق و روانشناسی؛
 - ۱.۲. بررسی علمی پدیده‌های اخلاقی با رویکرد قرآن و سنت؛
 - ۱.۳. پیشینه تاریخی؛
 - ۱.۴. رویکردهای کلی در بررسی رشد اخلاقی (ارگانیسم گرا، روان تحلیل گرا، مکانیک گرا، بافت گرا، دیالکتیک گرا).
۲. دیدگاه‌های شناختی - تجربی:
 - ۲.۱. تحولی (پیاژه)؛
 - ۲.۲. عدالت محور (کلبرگ)؛
 - ۲.۳. جنسیت و اخلاق (گیلیگان).
۳. دیدگاه‌های رفتاری- یادگیری:
 - ۳.۱. مدل‌های رفتاری تحول اخلاقی؛
 - ۳.۲. رویکرد رفتاری - تحلیلی.
۴. دیدگاه‌ها در مورد شخصیت:
 - ۴.۱. شخصیت و تحول اخلاقی؛
 - ۴.۲. فرایند یکپارچگی اخلاقی (درونی سازی اخلاق).
۵. دیدگاه‌های ساخت گرا/ تفسیری اجتماعی:
 - ۵.۱. دیدگاه‌های تلفیقی؛
 - ۵.۲. مولفه‌های عمل اخلاقی؛
 - ۵.۳. تحول رفتار جامعه گرا؛
 - ۵.۴. نظریه قلمرو اجتماعی.
۶. ابعاد رشد اخلاقی از دیدگاه قرآن و روایات:
 - ۶.۱. رشد شناختی اخلاقی؛
 - ۶.۲. رشد عاطفی اخلاقی؛
 - ۶.۳. رشد رفتاری اخلاقی؛

شورای عالی حوزه‌های علمیه
میرخانه شورای کسترش حوزه‌های علمیه

شیوه ارزشیابی:

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
-	۵	۱۵	-

روش تدریس: عمومی

ابزار و امکانات: مرسوم

متن آموزشی: ندارد

منبع اصلی:

۱. روان‌شناسی اخلاق، سید مهدی موسوی و همکاران، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۵.
۲. کتاب راهنمای رشد اخلاقی، اسمتانا، گروه مترجمان، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۹.
۳. روان‌شناسی اخلاق، پروین کدیور، آدینه بوک، ۱۳۹۵.

منبع فرعی:

۱. تدوین الگوی رشد بر اساس تعالیم اسلامی، جمیله علم الهدی، دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۹۷.
۲. روش‌های تربیت اخلاقی در المیزان، سید احمد فقیهی، موسسه امام خمینی ره، ۱۳۹۳.
۳. درس‌گفتار روانشناسی اخلاق، مصطفی ملکیان، جزوه درسی، ۱۳۹۰.
۴. رشد شخصیت، آمیت ابراهام، ترجمه شهرام نعمت زاده، مدیر، ۱۳۸۶.
۵. انگیزش و هیجان، محمد کریم خدا پناهی، سمت، ۱۳۹۰.
۶. انگیزش و شخصیت، ابراهام هرولد مزلو، ترجمه احمد رضوانی، آستان قدس رضوی، ۱۳۷۲.
۷. انگیزش و شخصیت، ذبیح الله فرجی، خردمند، ۱۳۷۳.
۸. جستارهایی در روانشناسی اخلاق، ترجمه منصور نصیری، نشر معارف، ۱۳۸۴.
۹. عناصر فلسفه اخلاق، جیمز، ترجمه محمود فتحعلی و علیرضا آل بویه، دفتر تبلیغات، ۱۳۹۲.
۱۰. مسائل اخلاقی، مایکل پالمر، ترجمه علیرضا آل بویه، سازمان سمت، ۱۳۹۶.

۱۱. Doris, j. M. & Moral Psychology Research Group. (۲۰۱۰). The Moral psychology handbook. Oxford University Press.

۱۲. Valerie Tiberius (۲۰۱۵). Moral Psychology: A Contemporary Introduction, Taylor & Francis Press.

شورای عالی حوزه‌های علمیه

بیرخانی شورای کتورش حوزه‌های علمیه

عنوان درس: تربیت اخلاقی پیشرفته در منابع اسلامی (۱)

مقدار ساعت درس: ۳۲ ساعت

نوع درس: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: بررسی اجتهادی مبانی، اصول، مراحل، روش‌ها و عوامل مهم تربیت اخلاقی با تاکید بر روش اجتهادی از منظر کتاب و سنت.

سرفصل‌ها:

۱. کلیات: مفاهیم، ضرورت و اهمیت، پیشینه و منابع.
۲. مهم‌ترین اهداف تربیت اخلاقی:
 - ۲.۱. اهداف غایی؛
 - ۲.۲. اهداف واسطه‌ای.
۳. مهم‌ترین مبانی تربیت اخلاقی:
 - ۳.۱. مبانی معرفت‌شناختی (مانند: نسبی نبودن شناخت، امکان انتقال شناخت)؛
 - ۳.۲. الهیاتی (مانند: یگانگی خدا و مبدأ آفرینش، پیوستگی اجزاء آفرینش، ربوبیت حق تعالی)؛
 - ۳.۳. مبانی انسان‌شناختی (مانند: تاثیر و تاجر روح و بدن، تغییر پذیری)؛
 - ۳.۴. مبانی ارزش‌شناختی (مانند: معنای ارزش، امکان دسترسی به ارزش‌ها، ثابت بودن اصول ارزشی).
۴. مهم‌ترین اصول تربیت اخلاقی:
 - ۴.۱. توجه به مبدأ هستی و ربوبیت مطلق خداوند؛
 - ۴.۲. مداومت و محافظت بر عمل؛
 - ۴.۳. جامع‌نگری؛
 - ۴.۴. تناسب و اعتدال (رفق و مدارا)؛
 - ۴.۵. تدریج و استمرار؛
 - ۴.۶. ظرفیت‌شناسی (مانند ... علی قدر عقولهم)؛
 - ۴.۷. تاثیر متقابل اندیشه و رفتار (باطن و ظاهر).

شیوه ارزشیابی:

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
۵	-	۱۵	-

شورای عالی حوزه‌های علمیه
بیرخانۀ شورای کتورش حوزه‌های علمیه

روش تدریس: عمومی

ابزار و امکانات: مرسوم

متن آموزشی: ندارد

منبع اصلی:

۱. سیرۀ تربیتی پیامبر و اهل بیت علیهم السلام، ج ۳، تربیت اخلاقی، محمد داوودی، سمت، ۱۳۹۶.
۲. مبانی و شیوه‌های تربیت اخلاقی، خسرو باقری، سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۷.
۳. درآمدی بر تربیت اخلاقی، اکبر رهنما، انتشارات آیین، ۱۳۸۸.

منبع فرعی:

۱. قاعده کلامی حسن و قبح، برنجکارو نصرتیان، دارالحدیث، ۱۳۹۸.
۲. آرای دانشمندان مسلمان در تعلیم و تربیت و مبانی آن، بهروز رفیعی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۸.
۳. تربیت دینی و تربیت اخلاقی، تفاوتها و شباهتها، خسرو باقری، فصلنامه تربیت اسلامی ش ۲، ۱۳۷۹.
۴. روش‌های تربیت اخلاقی در المیزان، سید احمد احمد فقیهی، موسسه امام خمینی، ۱۳۹۳.
۵. اخلاق اسلامی، احمد دیلمی و مسعود آذربایجانی، انتشارات معارف، ۱۳۹۶.
۶. مقاله: «رویکردها و روش‌های تربیت اخلاقی و ارزشی، بازنگری و نوع‌شناسی»؛ سید مهدی سجادی، پژوهش‌های فلسفی-کلامی، شماره سوم ۱۳۷۹.
۷. شرح دعای مکارم الاخلاق، اصغر صادقی، انتشارات نبأ، ۱۳۸۸.
۸. روش‌های تربیتی در قرآن، محمد رضا فانی مقدم، انتشارات سمت، ۱۳۸۶.
۹. جایگاه توحید در نظام تعلیم و تربیت، محمد حسین کریمی، انتشارات موسسه امام خمینی، ۱۳۹۴.
۱۰. تربیت اخلاقی در اسلام، مقداد یالجن، ترجمه بهروز رفیعی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۷.
۱۱. روش‌های تربیت اخلاقی کاربردی در اسلام، محسن حاجی بابائیان امیری، صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۵.
۱۲. فلسفه تربیت دینی و تربیت اخلاقی، سید محمد تقی خبازی، سید سعید طالبی مقدم و زهره اسماعیلی، انتشارات اکبرزاده، ۱۳۹۴.
۱۳. تربیت اخلاقی با نگاهی قرآنی، محمد مهدی فیروزی مهر، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۱۳۹۳.
۱۴. تعلیم و تربیت در اسلام، مرتضی مطهری، صدرا، ۱۳۶۷.
۱۵. پایان‌نامه: مؤلفه‌های تربیت اخلاقی در سیره امام صادق علیه السلام، کارشناسی ارشد، مجید عطایی، دانشگاه علامه طباطبائی، ۱۳۹۲.
۱۶. پایان‌نامه: بررسی مبانی، اصول و روش‌های تربیت اخلاقی از دیدگاه امام صادق علیه السلام، کارشناسی ارشد، فاطمه شمس‌الدینی، دانشگاه اصفهان، ۱۳۹۲.
۱۷. پایان‌نامه: نقد و بررسی مبانی و شیوه‌های تربیت اخلاقی در آرای مفسران، دکتری، طاهره رجایی، دانشگاه یزد، ۱۳۹۶.
۱۸. پایان‌نامه: مبانی و راهکارهای تربیت اخلاقی در قرآن کریم، کارشناسی ارشد، فاطمه رضاداد، دانشگاه فردوسی مشهد، ۱۳۹۱.

شورای عالی حوزه‌های علمیه
بیرخانه شورای کسترش حوزه‌های علمیه

عنوان درس: تربیت اخلاقی پیشرفته در منابع اسلامی (۲)

مقدار ساعت درس: ۳۲ ساعت

نوع درس: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: بررسی اجتهادی مبانی، اصول، مراحل، روش‌ها و عوامل مهم تربیت اخلاقی با تاکید بر روش اجتهادی از منظر کتاب و سنت.

سرفصل‌ها:

۱. مهم‌ترین رویکردها به تربیت اخلاقی:
 - ۱.۱. رویکرد شناخت محور (شناخت خدا، هستی و انسان)؛
 - ۱.۲. رویکرد پرورش منش (تذکر و تفکر)؛
 - ۱.۳. رویکرد ترکیبی.
۲. مهم‌ترین مراحل تربیت اخلاقی:
 - ۲.۱. کودکی:
 - ۲.۱.۱. پیشزادی؛
 - ۲.۱.۲. نوزادی؛
 - ۲.۱.۳. کودکی اول؛
 - ۲.۱.۴. کودکی دوم.
 - ۲.۲. نوجوانی؛
 - ۲.۳. بزرگسالی:
 - ۲.۳.۱. جوانی؛
 - ۲.۳.۲. میانسالی؛
 - ۲.۳.۳. سالمندی.
۳. عوامل و روش‌های تربیتی اخلاقی:
 - ۳.۱. عوامل و روش‌های زمینه ساز:
 - ۳.۱.۱. ایجاد محیط تربیتی مساعد؛
 - ۳.۱.۲. تامین صحیح نیازها؛
 - ۳.۱.۳. تکریم شخصیت؛
 - ۳.۲. عوامل و روش‌های پرورش آگاهی و بینش اخلاقی:
 - ۳.۲.۱. پرورش نیروی عقلانی؛
 - ۳.۲.۲. عبرت آموزی؛
 - ۳.۳. عوامل و روش‌های پرورش گرایش‌ها و رفتارهای اخلاقی:
 - ۳.۳.۱. تمرین و تکرار؛
 - ۳.۳.۲. روش تشویق و تنبیه؛
 - ۳.۳.۳. موعظه.
 - ۳.۴. عوامل و روش‌های اصلاح رذایل اخلاقی:
 - ۳.۴.۱. مشارطه؛
 - ۳.۴.۲. مراقبه؛
 - ۳.۴.۳. محاسبه؛

شورای عالی حوزه‌های علمیه

بیرخانم شورای کتورش حوزه‌های علمیه

شیوه ارزشیابی:

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
۵	-	۱۵	-

روش تدریس: عمومی

ابزار و امکانات: مرسوم

متن آموزشی: ندارد

منبع اصلی:

۱. تربیت اخلاقی، محمد داوودی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و سمت، ۱۳۹۶.
۲. مبانی و شیوه‌های تربیت اخلاقی، خسرو باقری، سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۷.
۳. روش‌های تربیت اخلاقی در المیزان، سید احمد احمد فقیهی، موسسه امام خمینی، ۱۳۹۳.

منبع فرعی:

۱. تربیت دینی و تربیت اخلاقی، تفاوتها و شباهتها، خسرو باقری، فصلنامه تربیت اسلامی ش ۲، ۱۳۷۹.
۲. اخلاق اسلامی، احمد دیلمی و مسعود آذربایجانی، انتشارات معارف، ۱۳۹۶.
۳. «رویکردها و روش‌های تربیت اخلاقی و ارزشی، بازنگری و نوع‌شناسی»: سید مهدی سجادی، پژوهش‌های فلسفی-کلامی، شماره سوم ۱۳۷۹.
۴. روش‌های تربیتی در قرآن، محمد رضا قائمی مقدم، انتشارات سمت، ۱۳۸۶.
۵. تربیت اخلاقی در اسلام، مقداد یالجن، ترجمه بهروز رفیعی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۷.
۶. روش‌های تربیت اخلاقی کاربردی در اسلام، محسن حاجی بابائیان امیری، صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۵.
۷. فلسفه تربیت دینی و تربیت اخلاقی، سید محمد تقی خبازی، سید سعید طالبی مقدم و زهره اسماعیلی، انتشارات اکبرزاده، ۱۳۹۴.
۸. تربیت اخلاقی با نگاهی قرآنی، محمد مهدی فیروزی مهر، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۱۳۹۳.
۹. تعلیم و تربیت در اسلام، مرتضی مطهری، صدرا، ۱۳۶۷.
۱۰. پایان‌نامه: مبانی و راهکارهای تربیت اخلاقی در قرآن کریم، کارشناسی ارشد، فاطمه رضاداد، دانشگاه فردوسی مشهد، ۱۳۹۱.

شورای عالی حوزه‌های علمیه
 زیرخانه شورای گسترش حوزه‌های علمیه

عنوان درس: نقش مربی اخلاق در تربیت اخلاقی

مقدار ساعت درس: ۳۲ ساعت

نوع درس: نظری

پیش نیاز: تربیت معنوی

هدف: تحلیل و نقد نظریات و دیدگاه‌ها درباره جایگاه و نقش مربی در تربیت معنوی و اخلاقی با تاکید بر سیره علمای ربانی.

سرفصل‌ها:

۱. کلیات: مفاهیم، ضرورت و اهمیت، پیشینه و منابع.
۲. لزوم وجود مربی در فرایند تربیت اخلاقی:
 - ۲.۱. تحلیل و ارزیابی انتقادی ادله موافقان؛
 - ۲.۲. تحلیل و ارزیابی انتقادی ادله مخالفان؛
 - ۲.۳. تحلیل و بررسی ادله قائلین به تفصیل.
۳. ویژگی‌های مربی:
 - ۳.۱. علمی؛
 - ۳.۲. اخلاقی معنوی؛
 - ۳.۳. رفتاری.
۴. نقش و کارکردهای مربی در تربیت اخلاقی و تربیت معنوی.
۵. وظایف مربی نسبت به مربی:
 - ۵.۱. شناخت مربی؛
 - ۵.۲. رعایت ادب؛
 - ۵.۳. محبت و ارادت؛
 - ۵.۴. اطاعت.
۶. سیره علمای ربانی درباره نقش استاد در تربیت اخلاقی - معنوی.
 - ۶.۱. سید علی قاضی؛
 - ۶.۲. میرزا جواد آقا ملکی تبریزی؛
 - ۶.۳. مرحوم شاه آبادی؛
 - ۶.۴. علامه سید محمدحسین طباطبایی؛
 - ۶.۵. سید روح الله امام خمینی.

شیوه ارزشیابی:

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
۸	-	۱۲	-

روش تدریس: عمومی

شیوه اجرا: در فعالیتهای کلاسی به تحلیل و نقد نظریه‌ها پرداخته می‌شود.

۱. در همه مباحث علاوه بر استدلال به آیات و روایات در حد امکان از سیره علمای ربانی نیز استفاده می‌شود.

شورای عالی حوزه‌های علمیه
بیرخانم شورای کتورش حوزه‌های علمیه

ابزار و امکانات: مرسوم

متن آموزشی: ندارد.

منبع اصلی:

۱. نقش مربی در تربیت اخلاقی - معنوی، محمد عالم زاده نوری، حسن بوسلیکی، حسین مرادی، انتشارات پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در بهار ۱۳۹۳.
۲. نقش معلم در تربیت دینی، محمد داوودی، انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۵.
۳. تربیت مربی، کتاب پنجم از مجموعه ادب الهی، مجتبی تهرانی، مصابیح الهدی، ۱۳۹۴.

منبع فرعی:

۱. رساله سیر و سلوک (تحفه الملوك)، علامه سید محمد مهدی بحر العلوم، شرح علامه سید محمد حسین حسینی تهرانی، انتشارات حکمت، ۱۳۸۹.
۲. اخلاق، سید عبدالله شبر، هجرت، ۱۳۹۱.
۳. رساله لب اللباب در سیر و سلوک اولی الالباب؛ علامه سید محمد حسین حسینی تهرانی، موسسه ترجمه و نشر دوره علوم و معارف اسلام، ۱۳۸۲.
۴. جامع السعادت، مهدی نراقی، آستان مقدس حضرت معصومه سلام الله علیها، ۱۳۸۴.
۵. آداب تعلیم و تعلم در اسلام، شهید ثانی، مترجم سید محمد باقر حجتی، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۵۹.
۶. بحر المعارف؛ مولی عبدالصمد همدانی، انتشارات حکمت، ۱۳۷۸.
۷. سیمای فرزندگان، رضا مختاری، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، ۱۳۷۱.
۸. اوصاف الاشراف، خواجه نصیر الدین طوسی، آیت اشراق، ۱۳۹۶.
۹. منازل السائرین، خواجه عبدالله انصاری، ملی، ۱۳۸۹.
۱۰. اخلاق عارفان، مهین پناهی، روزنه، ۱۳۷۸.
۱۱. روح مجرد، علامه سید محمد حسین حسینی تهرانی، ناشر علامه طباطبائی، ۱۴۲۷ ق.
۱۲. تذکره الاولیاء، فرید الدین عطار نیشابوری، به کوشش محمد استعلامی. چاپ چهاردهم. تهران: زوار، بهار ۱۳۸۳.

شورای عالی حوزه های علمیه

بیرخانه شورای کسترش حوزه های علمیه

عنوان درس: فلسفه تربیت اسلامی

مقدار ساعت درس: ۳۲ ساعت

نوع درس: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: بررسی و تحلیل مبانی هستی شناختی، معرفت شناختی، انسان شناختی، ارزش شناختی و دین شناختی تربیت، از منظر اسلام با تاکید بر مکتب اهل بیت علیهم السلام

سرفصل‌ها:

۱. کلیات: مفاهیم، ضرورت و اهمیت، پیشینه و منابع؛
۲. اهداف تعلیم و تربیت اسلامی:
 - ۲.۱. اهداف الهی؛
 - ۲.۲. اهداف شخصی؛
 - ۲.۳. اهداف فرهنگی، اجتماعی؛
 - ۲.۴. اهداف اقتصادی؛
 - ۲.۵. اهداف سیاسی.
۳. مبانی تعلیم و تربیت اسلامی:
 - ۳.۱. مبانی هستی شناختی:
 - ۳.۱.۱. وجود ممکن و ماهیات؛
 - ۳.۱.۲. تاثیر و تاجر علی میان موجودات؛
 - ۳.۱.۳. ذو مراتب بودن موجودات؛
 - ۳.۱.۴. تدریجی بودن عالم ماده؛
 - ۳.۱.۵. وجود تراحم در عالم ماده.
 - ۳.۲. مبانی معرفت شناختی:
 - ۳.۲.۱. امکان شناخت؛
 - ۳.۲.۲. ابزارهای علم؛
 - ۳.۲.۳. مراتب علم؛
 - ۳.۲.۴. اعتبار معرفت دینی.
 - ۳.۳. مبانی ارزش شناختی:
 - ۳.۳.۱. واقعی بودن ارزش؛
 - ۳.۳.۲. ثابت و مطلق بودن ارزش؛
 - ۳.۳.۳. تاثیر نیت در ارزش؛
 - ۳.۳.۴. انتخاب معقول در تراحم ارزش‌ها؛
 - ۳.۳.۵. راه تشخیص ارزش.
 - ۳.۴. مبانی انسان شناختی:
 - ۳.۴.۱. اصالت روح؛
 - ۳.۴.۲. جاودانگی روح؛
 - ۳.۴.۳. وجود فطرت الهی؛
 - ۳.۴.۴. هدف مندی انسان؛

شورای عالی حوزه‌های علمیه
بیرخانم شورای گسترش حوزه‌های علمیه

- ۳.۴.۵. خود دوستی؛
 ۳.۴.۶. کمال جویی نامتناهی.
 ۳.۵. مبانی دین شناختی:
 ۳.۵.۱. قضا و قدر الهی؛
 ۳.۵.۲. نظام احسن؛
 ۳.۵.۳. عدل الهی؛
 ۳.۵.۴. هدفمندی آفرینش؛
 ۳.۵.۵. ولایت.

شیوه ارزشیابی:

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
-	۸	۱۲	-

روش تدریس: عمومی

ابزار و امکانات: مرسوم

متن آموزشی: ندارد.

منبع اصلی:

۱. فلسفه تربیت اسلامی: مطالعه تطبیقی فلسفه تربیت اسلامی و فلسفه‌های تربیتی معاصر، ماجد عرسان کیلانی، ترجمه، نقد و اضافات بهروز رفیعی، سمت، ۱۳۸۹.

۲. مبانی نظری سند ملی تحول در آموزش و پرورش، شورای عالی انقلاب فرهنگی، وزارت آموزش و پرورش، ۱۳۹۰.

۳. فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی، گروه نویسندگان زیر نظر آیت الله مصباح یزدی، موسسه فرهنگی مدرسه برهان (انتشارات مدرسه)، ۱۳۹۱.

منبع فرعی:

۱. درآمدی بر فلسفه تعلیم و تربیت جمهوری اسلامی ایران، خسرو باقری، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۸۹.

۲. نظریه اسلامی تعلیم و تربیت، جمیله علم‌الهدی، انتشارات دانشگاه امام صادق (علیه السلام)، ۱۳۸۹.

۳. درآمدی بر تعلیم و تربیت اسلامی، ج ۱، فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی، گروه مولفان زیر نظر علی محمد کاردان، سمت، ۱۳۸۴.

۴. فلسفه تربیتی ائمه اطهار علیهم السلام، عباس علی رستمی، انتشارات دانشگاه شهید باهنر، ۱۳۸۸.

۵. نگاهی به رویکردهای تحلیل و فراتحلیل در فلسفه تعلیم و تربیت، احمد سلحشوری، انتشارات دانشگاه بوعلی، ۱۳۹۰.

۶. درآمدی بر فلسفه تعلیم و تربیت با تأکید بر آرای اندیشمندان مسلمان، احمد سلحشوری، انتشارات دانشگاه بوعلی، ۱۳۹۰.

۷. مبانی فلسفه تعلیم و تربیت، سموئل ام. کراور، هواردا. اوزمن، ترجمه گروه علوم تربیتی، انتشارات موسسه امام خمینی ۱۳۹۶.

۸. مقدمه‌ای بر فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی، سید کاظم اکرمی، سمت، ۱۳۹۴.

۹. فلسفه تعلیم و تربیت (قدیم و معاصر)، جان الیاس، مترجم عبدالرضا ضربایی، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی ره، ۱۳۹۵.

۱۰. درآمدی بر فلسفه تعلیم و تربیت، سید احمد رهنمایی، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی ره، ۱۳۸۸.

۱۱. اصول و فلسفه تعلیم و تربیت، علی شریعتمداری، شرکت چاپ و نشر بین الملل، ۱۳۹۵.

۱۲. فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی، محمود فتح علی و دکتر مجتبی مصباح و دکتر حسن یوسفیان، انتشارات مدرسه، ۱۳۹۴.

نورای عالی حوزه‌های علمیه
 سرخانه شورای کتورش حوزه‌ها، عل

عنوان درس: تربیت معنوی

مقدار ساعت درس: ۳۲ ساعت

نوع درس: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: بررسی تطبیقی و انتقادی نظریه‌ها در باره مراحل و روش‌های تربیت دینی و معنوی با رویکرد اسلامی

سرفصل‌ها:

۱. کلیات: مفاهیم، ضرورت و اهمیت، پیشینه و منابع؛
۲. مهم‌ترین نظریه‌های اندیشمندان اسلامی در مورد مراحل تربیت معنوی:
 - ۲.۱. خواجه عبدالله انصاری رحمه الله علیه؛
 - ۲.۲. خواجه نصیر الدین طوسی رحمه الله علیه؛
 - ۲.۳. سید مهدی بحر العلوم رحمه الله علیه؛
 - ۲.۴. علامه طباطبایی رحمه الله علیه.
۳. نظریه‌های مطرح در خصوص روش‌های تربیت دینی و معنوی:
 - ۳.۱. معرفت؛
 - ۳.۲. ریاضت؛
 - ۳.۳. محبت.

شیوه ارزشیابی:

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
۸	-	۱۲	-

روش تدریس: عمومی

ابزار و امکانات: مرسوم

متن آموزشی: ندارد

منبع اصلی: ندارد

منبع فرعی:

۱. منازل السائرین، خواجه عبدالله انصاری، الزهراء، ۱۳۷۹.
۲. اوصاف الاشراف، خواجه نصیر الدین طوسی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، تهران، ۱۳۷۳.
۳. رساله سیر وسلوک بحر العلوم، سید محمد مهدی بحر العلوم، نور ملکوت قرآن، ۱۴۲۵هـ.
۴. رساله الولایه، علامه طباطبایی، موسسه اهل البیت علیهم السلام، ۱۳۶۰.
۵. المیزان فی تفسیر القرآن، علامه سید محمد حسین طباطبایی، بنیاد علمی و فکری علامه طباطبایی، ۱۳۷۰.
۶. مراحل اخلاق در قرآن، آیت الله جوادی آملی، اسراء، ۱۳۹۷.
۷. مقالات محمد شجاعی، انتشارات سروش، ۱۳۸۹.
۸. تحریر رساله الولایه، آیت الله جوادی آملی، اسراء، ۱۳۹۴.

شورای عالی حوزه‌های علمیه
بیرخانۀ شورای کتبخانه حوزه‌های علمیه

۹. قوت القلوب فی معامله‌ی‌المحجوب و وصف طریق‌المربد الی‌مقام‌التوحید، محمد بن علی بن عطیه‌الحارثی‌المشهور بابی‌طالب‌المکی، ضبطه و صححه باسل‌عیون‌السود، دار‌الکتب‌العلمیه، ۱۴۱۷ ق- ۱۹۹۷ م-.
۱۰. رساله‌قشیریہ؛ عبد‌الکریم بن‌هوازن‌قشیری، تصحیح‌بدیع‌الزمان‌فروزانفر، انتشارات‌علمی‌فرهنگی‌تهران، ۱۳۶۱.
۱۱. مبانی و اصول‌عرفان‌عملی‌در‌اسلام، احمد‌حسین‌شریفی، سمت، ۱۳۹۲.
۱۲. آشنایی‌با‌عرفان‌اسلامی، امینی‌نژاد، موسسه‌امام‌خمینی، ۱۳۹۰.
۱۳. انوار‌الحقیقه و اطوار‌الطریقه و اسرار‌الشریعه؛ سید‌حیدر‌آملی، انتشارات‌نور‌علی‌نور، ۱۳۸۳.
۱۴. تربیت‌معنوی؛ چستی و چرای، فرشته‌یوسفی و احمد‌چنانی و سید‌علی‌موسوی، زهرا‌موسوی، سیب‌سبز، ۱۳۹۴.
۱۵. بررسی‌تطبیقی‌مفهوم، اهداف، اصول و روش‌های‌تربیت‌معنوی‌از‌دیدگاه‌علامه‌طباطبایی و دیوید‌کار، پایان‌نامه‌کارشناسی‌ارشد، هادی‌ملکی، دانشگاه‌ملایر، ۱۳۹۴.
۱۶. مراحل‌تربیت‌معنوی(بررسی‌در‌قرآن و سنت)، پایان‌نامه‌کارشناسی‌ارشد، سید‌محمد‌عباس‌رضوی، جامعه‌المصطفی‌العالمیه، ۱۳۹۶.
۱۷. مطالعه‌انتقادی‌تربیت‌معنوی‌در‌دنیای‌معاصر؛ مقایسه‌رویکردهای‌دینی و نوپدید در‌عرصه‌تربیت، پایان‌نامه‌دکتری، حسین‌باغلی، دانشگاه‌فردوسی‌مشهد، ۱۳۹۲.

شورای عالی حوزه‌های علمیه
رئیس: میرخانم شورای گسترش حوزه‌های علمیه

عنوان درس: برنامه‌ریزی اخلاقی

مقدار ساعت درس: ۳۲ ساعت

نوع درس: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: بررسی و تحلیل انتقادی روش‌ها و شیوه‌های عملی برنامه‌ریزی اخلاقی با تاکید بر منابع اسلامی.

سرفصل‌ها:

۱. کلیات: مفاهیم، ضرورت و اهمیت، پیشینه و منابع.
۲. انواع اهداف برنامه ریزی تربیت اخلاقی:
 - ۲.۱. اهداف شناختی؛
 - ۲.۲. عاطفی روانی؛
 - ۲.۳. حرکتی رفتاری.
۳. اصول برنامه‌ریزی اخلاقی:
 - ۳.۱. جامعیت؛
 - ۳.۲. عینی بودن؛
 - ۳.۳. مرحله مندی؛
 - ۳.۴. توجه به زمان؛
 - ۳.۵. توجه به هدف.
۴. بررسی و تحلیل انتقادی نظریه‌های اساسی برنامه‌ریزی اخلاقی.
۵. سطوح برنامه‌ریزی اخلاقی:
 - ۵.۱. کوتاه مدت؛
 - ۵.۲. میان مدت؛
 - ۵.۳. دراز مدت.
۶. شیوه‌های برنامه‌ریزی اخلاقی:
 - ۶.۱. طولی؛
 - ۶.۲. عرضی؛
 - ۶.۳. تلفیقی.
۷. فرایند و مراحل برنامه‌ریزی اخلاقی.
۸. شاخص‌ها و متغیرهای برنامه‌ریزی اخلاقی.

شیوه ارزشیابی:

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
-	۸	۱۲	-

شورای عالی حوزه‌های علمیه
پیرخانم شورای کسترش حوزه‌های علمیه

روش تدریس: عمومی
ابزار و امکانات: مرسوم
متن آموزشی: ندارد

منبع اصلی:

۱. مفتاح الفلاح، شیخ بهایی، حکمت، ۱۳۹۷.
۲. برنامه ریزی اخلاق، س. هلندر، چاپ شده در دانشنامه بین المللی علوم رفتاری اجتماعی، ص ۱۱۴۷۳ تا ۲۰۰۱، ۱۱۴۷۹.
۳. برنامه ریزی درسی، حسن ملکی، پیام اندیشه، ۱۳۸۰.

منبع فرعی:

۱. دیدگاه‌های کیفی و اجتماعی در برنامه ریزی آموزشی، سعید بهشتی، انتشارات اطلاعات، ۱۳۸۸.
۲. مقدمات برنامه ریزی آموزشی، حسین شعبانی، عابد، ۱۳۸۲.
۳. برنامه ریزی آموزش و پرورش (نظریه‌ها، روش‌ها و فنون)، علی تقی پور ظهیر، آگه، ۱۳۹۲.
۴. المراقبات، محمد جواد آغا ملکی تبریزی، دارالمثقف المسلم الامام المهدي عجل الله تعالی فرجه الصریح، ۱۳۶۳.
۵. مسئولیت و سازندگی، علی صفایی، نشر لیلۃ القدر، ۱۳۸۵.
۶. نامه‌های بلوغ، علی صفایی، ناشر لیلۃ القدر، ۱۳۸۸.
۷. اصول برنامه ریزی، علیرضا آیت اللهی، مرکز آموزش مدیریت دولتی، ۱۳۷۷.
۸. نیازسنجی آموزشی در برنامه ریزی برای تربیت دینی و اخلاقی، تقی بینقی، چاپ در مجله مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی، پاییز ۱۳۷۹.

شورای عالی حوزه‌های علمیه
بیرخانۀ شورای کتبخانه حوزه‌های علمیه

عنوان درس: روش تحقیق در تربیت اخلاقی

مقدار ساعت درس: ۳۲ + ۱۶ ساعت

نوع درس: عملی، نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: تقویت نظری و عملی توان تحقیق (کمی، کیفی و کتابخانه‌ای) در مسائل تربیت اخلاقی با تاکید بر منابع اسلامی.

سرفصل‌ها:

۱. کلیات: مفاهیم، ضرورت و اهمیت، پیشینه و منابع.
۲. رویکردهای عمده در پژوهش تربیت اخلاقی (رویکرد کمی و رویکرد کیفی).
۳. مبانی فلسفی رویکردهای پژوهشی و ارزیابی آن‌ها (بویژه از دیدگاه اسلامی).
۴. مراحل پژوهش در تربیت اخلاقی.
۵. انواع پژوهش‌های کمی در تربیت اخلاقی:
- ۵.۱. جامعه آماری و گروه نمونه: مفاهیم اساسی، روش‌های پیشرفته نمونه‌گیری و پیش فرض‌های آن‌ها؛
- ۵.۲. مهارت‌های کاربرد نرم افزارهای پیشرفته جهت توصیف و تحلیل داده‌های کمی.
۶. انواع پژوهش‌های کیفی در تربیت اخلاقی:
- ۶.۱. راهبردهای نمونه‌گیری در پژوهش کیفی؛
- ۶.۲. فنون تحلیل داده‌های کیفی؛
- ۶.۳. اعتبار و ارزیابی کیفیت در پژوهش کیفی.
۷. انواع پژوهش‌های کتابخانه‌ای در تربیت اخلاقی.
۸. فنون تامین روایی و پایایی در پژوهش تربیت اخلاقی.
۹. مهارت‌های تدوین پیشنهاد (طرح نامه) پژوهش تربیت اخلاقی.
۱۰. مهارت‌های تدوین گزارش پژوهش تربیت اخلاقی (مقاله، پایان‌نامه، رساله).

شیوه ارزشیابی:

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
۳	۵	۱۲	-

روش تدریس: عمومی

ابزار و امکانات: مرسوم

متن آموزشی: ندارد

منبع اصلی:

۱. روش پژوهش در علوم تربیتی و روانشناسی، حسین لطف آبادی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۸.
۲. روش‌های تحقیق در تعلیم و تربیت، دانالد آری و همکاران، مترجمان: وازگن سرکیسیان و همکاران، انتشارات سروش، ۱۳۸۰.
۳. روش‌های تحقیق روانشناسی و علوم تربیتی، علی دلاور، انتشارات دانشگاه پیام نور، ۱۳۷۳.

منبع فرعی:

۱. شناخت روش علمی در علوم رفتاری، حیدر علی هومن، انتشارات سمت، ۱۳۸۶.
۲. مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی، محمد رضا حافظ نیا، سمت، ۱۳۹۷.

شورای عالی حوزه‌های علمیه
میرخان شورا کتورش حوزه‌های علمیه

۳. روش شناسی مطالعات اسلامی، احد فرامرز قراملکی، معاونت پژوهش حوزه،
۴. فلسفه روش تحقیق در علوم انسانی، محمد تقی ایمان، انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۱.
۵. مبانی پژوهش در علوم رفتاری (جلد ۱ و ۲)، ترجمه: پاشا شریفی و جعفر نجفی زند، انتشارات آوای نور، ۱۳۹۵.
۶. روش‌های تحقیق کمی و کیفی در علوم تربیتی و روان‌شناسی (جلد ۱ و ۲)، مردیت گال و دیگران، ترجمه نصر اصفهانی و همکاران، انتشارات سمت و دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۸۷.
۷. درآمدی بر روش تحقیق کیفی، بیوک محمدی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۸۷.
۸. روش‌های تحقیق و چگونگی ارزشیابی آن در علوم اسلامی، عزت الله داوری، مریم سیف نراقی، نشر کوکب، ۱۳۶۹.
۹. . fraenkel. R.J & Wallen. N. E. (۲۰۰۹). How to design and evaluate research in education. London. Mc. Grow-Hill
۱۰. Bart L. Weathington, Christopher J. L. Cunningham, David J. Pittenger. (۲۰۱۰). Research Methods for the Behavioral and Social Sciences. New Jersey, Wiley.

شورای عالی حوزه‌های علمیه
 دبیرخانه شورای کتورش حوزه‌های علمیه

عنوان درس: آرای دانشمندان مسلمان در تربیت اخلاقی

مقدار ساعت درس: ۳۲ ساعت

نوع درس: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: بررسی و ارزیابی دیدگاه‌های اندیشمندان مسلمان درباره مبانی، اهداف، اصول، مراحل و شیوه‌های تربیت اخلاقی.

سرفصل‌ها:

۱. کلیات: مفاهیم، ضرورت و اهمیت، پیشینه و منابع.
۲. درآمد:
 - ۲.۱. روش بازکاوی آرای دانشمندان مسلمان در حوزه تربیت اخلاقی؛
 - ۲.۲. مهم‌ترین مکاتب و گرایش‌های اخلاقی - تربیتی در تمدن اسلامی.
 ۳. بازکاوی آرای بزرگ‌ترین دانشمندان مسلمان از قرن اول تا قرن حاضر درباره تربیت اخلاقی:
 - ۳.۱. قرن اول و دوم:
 - ۳.۱.۱. کتاب الأدب الصغیر، و الأدب الوجیز للولد الصغیر / عبد الله بن مقفع؛
 - ۳.۱.۲. نخب من کتاب البحت / جابر بن حیان طوسی.
 - ۳.۲. قرن سوم، چهارم، پنجم:
 - ۳.۲.۱. الأدب المفرد، ابو عبدالله محمد بن اسماعیل بخاری؛
 - ۳.۲.۲. آداب المعلمین، عمرو بن بحر جاحظ، ابن سحنون قیروانی؛
 - ۳.۲.۳. آراء اهل المدینة الفاضله و ترتیب السعادات و السیاسة المدنیة، قارابی؛
 - ۳.۲.۴. السعادة والاسعاد فی السیرة الانسانیة، ابو الحسن عامری نیشابوری؛
 - ۳.۲.۵. السیاسات الاهلیة و نمط هفتم شفا و رساله فی الاخلاق، ابن سینا؛
 - ۳.۲.۶. تهذیب الاخلاق و تطهیر الاعراق، علی بن مسکویه؛
 - ۳.۲.۷. احیاء علوم الدین و کیمیای سعادت، ابو حامد محمد غزالی؛
 - ۳.۲.۸. قابوسنامه عنصر المعالی کیکاووس بن وشمگیر؛
 - ۳.۲.۹. ادب الدنیا و الدین ابوالحسن ماوردی؛
 - ۳.۲.۱۰. آثار ناصر خسرو قبادیانی، (سفرنامه و...)
 - ۳.۲.۱۱. جامع بیان العلم و فضله و ما ینبغی فی روایتہ و حلمه، یوسف بن عبد البر القرطبی.
 - ۳.۳. قرن ششم، هفتم، هشتم:
 - ۳.۳.۱. محاسبه النفس، کشف المحججه سید بن طاووس
 - ۳.۳.۲. حدیقه الحقیقه سنایی غزنوی؛
 - ۳.۳.۳. مجموعه ورام، ابوالحسن ورام؛
 - ۳.۳.۴. گلستان، سعدی؛
 - ۳.۳.۵. مثنوی مولوی؛
 - ۳.۳.۶. اخلاق ناصری؛
 - ۳.۳.۷. آغاز و انجام و اوصاف الاشراف، خواجه نصیرالدین طوسی؛
 - ۳.۳.۸. جامع الاسرار و منبع الانوار، سید حیدر آملی؛
 - ۳.۳.۹. تذکره السامع و المتکلم فی ادب العالم و المتعلم، بدرالدین بن جماعه.
 - ۳.۴. قرن نهم، دهم، یازدهم:

شورای عالی حوزه‌های علمیه
بیرخانه شورای کتورش حوزه‌های علمیه

- ۳.۴.۱. اخلاق محسنی (کاشفی)؛
 ۳.۴.۲. کمال الدین حسین واعظ کاشفی؛
 ۳.۴.۳. لوامع الاشراف فی مکارم الاخلاق (اخلاق جلالی) جلال الدین دوانی؛
 ۳.۴.۴. الحقایق، محجة البیضاء فی احیاء الاحیاء از ملامحسن فیض کاشانی؛
 ۳.۴.۵. رساله سه اصل ملاصدرا؛
 ۳.۴.۶. منیة المرید فی أدب المفید والمستفید، شهید ثانی؛
 ۳.۴.۷. جامع جوامع الاختصار والتبیین فیما یرض بین المعلمین و آباء الصبیان، احمد بن ابی جمعة المغراوی؛
 ۳.۴.۸. الذر النضید فی أدب المفید و المستفید، محمد بن محمد الغزی؛
 ۳.۴.۹. المَعید فی أدب المُفید و المُستفید، عبدالباسط بن موسی بن محمد بن اسماعیل العَلَموی الدمشقی.
 ۳.۵. قرن دوازده و سیزده:
 ۳.۵.۱. جامع السعادات ملا مهدی نراقی؛
 ۳.۵.۲. أدب الطلب و منتهی الارب، محمد بن علی الشوکانی؛
 ۳.۵.۳. اقبال لاهوری.
 ۳.۶. قرن چهاردهم و پانزدهم:
 ۳.۶.۱. مرآة الکمال عبد الله مامقانی؛
 ۳.۶.۲. ایقازا العلماء و تنبیه الامراء، کوزه کنانی، حمد بن عبدالله؛
 ۳.۶.۳. دیوان پروین اعتصامی؛
 ۳.۶.۴. محمدتقی فلسفی؛
 ۳.۶.۵. محمدتقی جعفری؛
 ۳.۶.۶. شهید مرتضی مطهری؛
 ۳.۶.۷. امام خمینی.

شیوه ارزیابی:

سمینار	آزمون کتبی	تحقیق	فعالیت کلاسی
-	۱۲	۸	-

روش تدریس: عمومی

ابزار و امکانات: مرسوم

شیوه اجرا: در اجرای این درس توجه به نکات ذیل ضروری می باشد:

۱. تبیین و تحلیل رویکردهای کلی دانشمندان در هر دوره؛
 ۲. تحلیل و ارزیابی حداقل یک نظریه در هر دوره؛
 ۳. تقسیم موضوعات و سایر نظریات جهت تحقیق (در حد تحلیل و ارزیابی) به دانش پژوهان و ارائه کنفرانس توسط آن ها.
- متن آموزشی: ندارد.

منبع اصلی:

۱. آرای دانشمندان مسلمان در تعلیم و تربیت و مبانی آن (پنج جلد) / جمعی از نویسندگان / پژوهشگاه حوزه و دانشگاه / ۱۳۷۷ تا ۱۳۸۷.
۲. آرای اندیشمندان مسلمان در تعلیم و تربیت / محمد بهشتی / سمت / ۱۳۷۷.
۳. سیر آرای تربیتی در تمدن اسلامی / ماجد عرسان گیلانی / ترجمه بهروز رفیعی / پژوهشگاه حوزه و دانشگاه / ۱۳۸۷.

شورای عالی حوزه های علمی
 خانم شقایق کوشش حوزه های علمی

منبع فرعی:

۱. مربیان بزرگ مسلمان / بهروز رفیعی / پژوهشگاه حوزه و دانشگاه / ۱۳۹۳.
۲. مکتب‌ها و گرایش‌های تربیتی در جهان اسلام / علی سعیداسماعیل و محمدجواد رضا / ترجمه بهروز رفیعی / سمت / ۱۳۹۱.
۳. درآمدی بر تربیت اخلاقی در اسلام / مقداد یالجن / ترجمه و تلخیص بهروز رفیعی / پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و سازمان سمت / تابستان ۱۳۹۶

شورای عالی حوزه‌های علمیه
میرزا شادان کوشش حوزه‌های علمیه

عنوان درس: آرای اندیشمندان غربی در تربیت اخلاقی

مقدار ساعت درس: ۳۲ ساعت

نوع درس: نظری

پیش نیاز: روانشناسی اخلاق

هدف: بررسی و تحلیل انتقادی دیدگاه‌های اندیشمندان غربی درباره مبانی، اهداف، اصول، مراحل و شیوه‌های تربیت اخلاقی بر اساس آموزه‌های اسلامی.

سرفصل‌ها:

۱. کلیات: مفاهیم، ضرورت و اهمیت، پیشینه و منابع.
۲. تبیین مهم‌ترین مکاتب و رویکردها در تربیت اخلاقی در غرب:
 - ۲.۱. دیدگاه سقراط / افلاطون؛
 - ۲.۲. دیدگاه ارسطو (تربیت اخلاقی فضیلت مدار)؛
 - ۲.۳. دیدگاه توماس اکویناس (تربیت اخلاقی مبتنی بر محبت)؛
 - ۲.۴. دیدگاه ژان ژاک روسو (تربیت اخلاقی مبتنی بر فطرت)؛
 - ۲.۵. دیدگاه جان دیویی^۱ (تربیت اخلاقی مبتنی بر حل مساله)؛
 - ۲.۶. دیدگاه جان ویلسون^۲ (رویکرد شناختی تحلیلی تربیت اخلاقی)؛
 - ۲.۷. دیدگاه لورنس کلیبرگ^۳ (رویکردهای اجتماع عادل و بحث بر روی معماهای اخلاقی)؛
 - ۲.۸. دیدگاه لوئیس رتس^۴، مريل هارمین^۵، سیدنی سیمون^۶ (رویکرد شفاف سازی ارزش ها)؛
 - ۲.۹. دیدگاه کارول گلیگان^۷ و نل نادینگز^۸ (رویکرد تربیت اخلاقی مراقبت محور)؛
 - ۲.۱۰. دیدگاه اخلاقی لیکونا^۹ (رویکرد تربیت اخلاقی جامع یا تربیت منش)؛
 - ۲.۱۱. دیدگاه داریسیا نارویز^{۱۰} (رویکرد تربیت اخلاقی تلفیقی)؛
 - ۲.۱۲. دیدگاه توانا^{۱۱} و هیرمان^{۱۲} (رویکرد سواد اخلاقی).
۳. نقد مهم‌ترین مکاتب و رویکردها بر اساس آموزه‌های اسلام

۱. Dewey, J.
۲. Wilson, B. J.
۳. Kohlberg, L.
۴. Raths, Louis
۵. Harmin, Merrill
۶. Simon, Sidney
۷. Gilligan, C.
۸. Noddings, N.
۹. Likona, T.
۱۰. Narvaez, D.
۱۱. Tuana, N.
۱۲. Herman, B.

شورای عالی حوزه‌های علمیه
برخیزد شورایی که ترش حوزه‌های علمیه

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
-	۸	۱۲	-

روش تدریس: عمومی

ابزار و امکانات: مرسوم

شیوه اجرا: در اجرای این درس توجه به نکات ذیل ضروری می‌باشد:

۱. بر اساس پیشنهادات استاد و تایید گروه علمی - تربیتی هر دوره، برخی از نظریاتی که در بند ۲ «تبیین مهم‌ترین مکاتب و رویکردها در تربیت اخلاقی در غرب» آمده است، مورد ارزیابی و نقد استدلالی قرار گیرد.
۲. تبیین و تحلیل رویکردهای کلی دانشمندان و تحلیل و ارزیابی برخی از آنها؛
۳. تقسیم موضوعات و سایر نظریات جهت تحقیق (در حد تحلیل و ارزیابی) به دانش پژوهان و ارائه کنفرانس توسط آنها.

متن درسی: ندارد.

منبع اصلی:

۱. مریان بزرگ / ژان شاتو / ترجمه غلامحسین شکوهی / انتشارات دانشگاه تهران / ۱۳۹۵.
۲. مریان بزرگ / اولیچ / ترجمه علی شریعتمداری / انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی / ۱۳۹۵.
۳. رویکردهای نوین در تربیت اخلاقی / محمد حسنی و همکاران / انتشارات مدرسه / ۱۳۹۴.

منبع فرعی:

۱. فلسفه‌های معاصر تربیت اخلاقی / ال. رود. ای. ف. (۱۳۸۱) / ترجمه حسین کار آمد / مجله معرفت شماره ۶۱ دی ماه ۱۳۸۱. صص ۷۱-۸۵.
۲. بررسی و ارزیابی زمینه فلسفی و روش‌های آموزشی چهار رویکرد تربیت اخلاقی معاصر / محمد مزیدی و شهربانو حقیقت / فصل‌نامه اندیشه دینی دانشگاه شیراز / شماره ۲۶ / (۱۳۸۷).
۳. Herman, B. (۲۰۰۷). Moral literacy, London: Harvard University Pres
۴. Gilligan, C. (۱۹۸۲). In a Different Voice: Psychological Theory and Women's Development. Cambridge: Harvard University Press.
۵. Johnson, M. (۱۹۹۳). Moral imagination: Implications of cognitive science for ethics. London: University of Chicago Press.
۶. Kohlberg, L. (۱۹۸۴). Essayes in moral development: The psychology of moral development., Vol.۲. New York: Harper & Row.

شورای عالی حوزه‌های علمیه
بیرخانۀ شورای کتورش حوزه‌های علمیه

عنوان درس: مشاوره اخلاقی

مقدار ساعت درس: ۳۲ ساعت

نوع درس: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: بررسی و ارزیابی اصول، شیوه‌ها و فنون مشاوره در موضوعات و مسائل اخلاقی.

سرفصل‌ها:

۱. کلیات: مفاهیم، ضرورت و اهمیت، پیشینه و منابع.
۲. تحلیل روانشناختی اخلاق:
 - ۲.۱. روانشناسی ارزش‌ها؛
 - ۲.۲. جایگاه شناختی - عاطفی اخلاقیات؛
 - ۲.۳. جایگاه رفتاری اخلاقیات.
۳. مشاوره و هدایت در قرآن:
 - ۳.۱. اقسام چهارگانه هدایت (تکوینی، تشریحی، ارائه طریق، ایصال به مطلوب)، نمونه‌های قرآنی.
 ۴. مشاوره و هدایت در سیره عملی پیشوایان دینی:
 - ۴.۱. نمونه‌های عملی در سیره معصومان علیهم السلام^۱
 ۵. اصول و روش‌های مشاوره در مسائل اخلاقی:
 - ۵.۱. تشخیص صحیح،
 - ۵.۲. درجه بندی مشکل و....
 ۶. فنون تشخیص:
 - ۶.۱. گونه‌شناسی مشکلات اخلاقی،
 - ۶.۲. گونه‌شناسی مسائل اعتقادی.
 ۷. فنون درگیر شدن:
 - ۷.۱. روش شناختی عقلانی (سقراطی)؛
 - ۷.۲. روش عاطفی هیجانی؛
 - ۷.۳. روش رفتاری.
 ۸. شیوه‌های درمان:
 - ۸.۱. حل مسأله؛
 - ۸.۲. مهارت تفکر انتقادی؛
 - ۸.۳. مراقبه؛
 - ۸.۴. محاسبه.
 ۹. شیوه‌های اختتام و پیگیری:
 - ۹.۱. روش خود آگاهی؛
 - ۹.۲. خود نظارتی؛
 - ۹.۳. تقویت اراده و تصمیم گیری؛
 - ۹.۴. روش‌های گسترش مطالعه.

۱. تحقیقات کلاسی در این محث متمرکز شود.

شورای عالی حوزه‌های علمیه
بیرخانه شورای گسترش حوزه‌های علمیه

شیوه ارزشیابی:

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
۸	-	۱۲	-

روش تدریس: عمومی

ابزار و امکانات: مرسوم

شیوه اجراء: در فعالیت کلاسی به ویژه نمونه‌های عملی در سیره معصومان علیهم السلام بررسی می‌شود.

متن درسی: ندارد

منبع اصلی:

۱. اصول و فنون مشاوره و روان‌درمانگری مذهبی (اسلامی)، مسعود جان بزرگی، سید محمد غروی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۶.

۲. مشورت و مشاوران در سنت و سیره پیشوایان، سید محمود سامانی، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۷.

۳. مبانی، اصول و فنون راهنمایی و مشاوره، سید امیر قدمی، سید صادق نبوی، نشر ابتکار دانش، ۱۳۹۵.

منبع فرعی:

۱. مشاوره و راهنمایی در تعلیم و تربیت اسلامی، سید مهدی حسینی، امیر کبیر، ۱۳۷۵.

۲. نظریه‌های نوین روان‌درمانگری و مشاوره (اصول، فنون و مطابقت‌های فرهنگی)، مسعود جان بزرگی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۵.

۳. راهنمای عملی اصول و فنون مشاوره، یحیی میان‌بندی، محمد ارقبایی، فرزانه مهدیان فر و بهناز لطفی، نشر فرا انگیزش، ۱۳۹۴.

۴. مقاله: نشریه معرفت، اصول و مبانی راهنمایی و مشاوره از دیدگاه اسلام، محمد رضا مطهری، شهریور ۱۳۸۱، شماره ۵۷.

۵. مقاله: سنجش مفاهیم اخلاقی، مسعود آذربایجانی، مجله اخلاق و حیانی، ش ۲ بهار و تابستان ۱۳۹۱.

شورای عالی حوزه‌های علمیه
بیرخانۀ شورای کسترش حوزه‌های علمیه

عنوان درس: فقه التریبیه با تأکید بر تربیت اخلاقی

مقدار ساعت درس: ۴۸ ساعت

نوع درس: نظری

پیش نیاز: تربیت اخلاقی پیشرفته (۲)

هدف: شناخت روش استنباط حکم در گزاره‌های تربیتی با تأکید بر تربیت اخلاقی بر اساس منابع اسلامی.

سرفصل‌ها:

۱. کلیات: مفاهیم، ضرورت و اهمیت، پیشینه و منابع.
۲. روش استنباط حکم در گزاره‌های تربیتی:
 - ۲.۱. تشخیص مسئله؛
 - ۲.۲. استخراج حکم؛
 - ۲.۳. فرایند استنباط فقهی حکم.
۳. حکم فقهی تربیت اخلاقی (بررسی اصل جواز مداخله مربی در روند شکل‌گیری اخلاقی متربی).
۴. حدود و قلمرو وظایف والدین در تربیت اخلاقی.
۵. حدود و قلمرو وظایف معلمان در تربیت اخلاقی.
۶. حدود و قلمرو وظایف عالمان دینی در تربیت اخلاقی.
۷. حدود و قلمرو وظایف نهادهای حکومتی در تربیت اخلاقی.
۸. حکم فقهی روش‌های تربیتی در تربیت اخلاقی درمقاطع سنی مختلف و با توجه به جنسیت و اولویت کاربست آن‌ها:
 - ۸.۱. روش تذکر و غفلت زدایی؛
 - ۸.۲. روش عبرت دهی و الگوسازی؛
 - ۸.۳. روش وعظ و خطابه؛
 - ۸.۴. روش استدلال و تفکر؛
 - ۸.۵. روش تنبیه و تشویق.

شیوه ارزشیابی:

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
۸	-	۱۲	-

روش تدریس: عمومی

ابزار و امکانات: مرسوم

شیوه اجراء: پس از آموزش روش استنباط در سرفصل ۲، در سایر سرفصل‌ها دانش‌پژوهان فرایند و روش استنباط را در مسئله‌های تربیتی گوناگون تمرین می‌کنند.

متن آموزشی: ندارد

منبع اصلی:

شورای عالی حوزه‌های علمیه
مرکز شورای کتبخانه حوزه‌های علمیه

۱. فقه تربیتی ۱ و ۲، علیرضا اعرافی، موسسه فرهنگی هنری اشراق و عرفان، ۱۳۹۳.
۲. درآمدی بر فقه اخلاق، امیر غنوی، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۹۳.

منبع فرعی:

۱. احکام تربیت عاطفی و اخلاقی در خانواده، علیرضا اعرافی، تحقیق و نگارش، حسین مولودی.
۲. حکمت نامه کودک، محمد محمدی ری شهری - عباس پسندیده، دار الحدیث، ۱۳۹۴.
۳. حکمت نامه جوان، محمد محمدی ری شهری - احمد غلامعلی، دار الحدیث، ۱۳۹۳.
۴. نگرشی بر تعامل فقه و تربیت، علی همت بناری، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی ره، ۱۳۸۸.
۵. موسوعه احکام الاطفال و ادلتها: مقارنه تفصیلیه بین مذهب الامامیه و المذاهب الاخری، محمد جواد فاضل لنکرانی، مرکز فقه الائمه الاطهار علیهم السلام، ۱۴۲۸هـ.

شورای عالی حوزه های علمیه
 بهر خانہ شورای کسترش حوزه های علمیه

عنوان درس: فلسفه اخلاق اسلامی

مقدار ساعت درس: ۳۲ ساعت

نوع درس: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: بررسی و تحلیل انتقادی دیدگاه‌های اندیشمندان مسلمان در مهم‌ترین مباحث فلسفه اخلاق و تبیین دیدگاه صحیح اسلامی
سرفصل‌ها:

۱. کلیات: مفاهیم، ضرورت و اهمیت، پیشینه و منابع.

۲. مباحث معناشناسی اخلاق از منظر اندیشمندان مسلمان (خوب و بد، درست و نادرست، باید و نباید، لزوم).

۳. معیار ارزش اخلاقی در دیدگاه عالمان مسلمان:

۳.۱. غایت‌گرایی؛

۳.۲. وظیفه‌گرایی؛

۳.۳. فضیلت‌گرایی.

۴. مباحث هستی‌شناسی اخلاق:

۴.۱. واقع‌گرایی و غیر واقع‌گرایی اخلاقی؛

۴.۲. حسن و قبح ذاتی - الهی.

۵. مباحث معرفت‌شناسی اخلاق:

۵.۱. راه شناخت: حسن و قبح عقلی - شرعی؛

۵.۲. توجیه گزاره‌های اخلاقی؛

۵.۳. مطلق یا نسبی بودن اخلاق؛

۵.۴. رابطه منطقی هست و باید.

شیوه ارزشیابی:

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
۸	-	۱۲	-

روش تدریس: عمومی

ابزار و امکانات: مرسوم

متن آموزشی: ندارد

منبع اصلی:

۱. درآمدی بر فلسفه اخلاق از دیدگاه متفکران مسلمان معاصر ایران، مسعود امید، مؤسسه تحقیقات علوم اسلامی - انسانی دانشگاه تبریز، ۱۳۸۱ ش.

۲. مبادی اخلاق در قرآن، آیت الله عبدالله جوادی آملی، محقق: سید حسین شفیعی، اسراء، ۱۳۸۷ ش.

۳. فلسفه اخلاق، آیت الله محمد تقی مصباح یزدی، تحقیق و نگارش: احمد حسین شریفی، شرکت چاپ و نشر بین‌الملل، ۱۳۸۱ ش.

۴. بنیاد اخلاق، مجتبی مصباح، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۳۹۳ ش.

منبع فرعی:

شورای عالی حوزه‌های علمیه
بهر خاندان شورای کسترش حوزه‌های علمیه

۱. الفلسفة الاخلاقية الافلاطونية عند مفكرى الاسلام، ناجى التكرىتى، دارالشؤون الثقافية العامة، م ۱۹۸۸.
۲. فلسفه اخلاق در ایران معاصر، مسعود اميد، علم، ۱۳۸۸ ش.
۳. نقد و بررسی مکاتب اخلاقی، آیت الله محمد تقی مصباح یزدی، تحقیق و نگارش: احمد حسین شریفی، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۳۸۴ ش.
۴. مبانی اخلاق در فلسفه غرب و فلسفه اسلامی، حسن معلمی، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۸۰.
۵. حسن و قبح عقلی یا پایه‌های اخلاق جاودان، آیت الله جعفر سبحانی، با نگارش علی ربانی گلپایگانی، مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، ۱۳۶۸ ش.
۶. فلسفه اخلاق: پژوهشی در بنیان‌های زبانی، فطری، نظری و دینی اخلاق، سید محمد رضا مدرسی، سروش، ۱۳۸۸ ش.

شورای عالی حوزه‌های علمیه
 بیرخانہ شورای کسترش حوزه‌های علمیه

عنوان درس: جامعه شناسی اخلاق با تأکید بر تربیت اخلاقی

مقدار ساعت درس: ۳۲ ساعت

نوع درس: (نظری)

پیش نیاز: روانشناسی اخلاق پیشرفته ۲

هدف: بررسی و تحلیل انتقادی دیدگاه‌ها درباره نقش و تاثیر نهادهای اجتماعی در جامعه پذیری اخلاقی بر اساس مبانی و آموزه‌های اسلامی.

سرفصل‌ها:

۱. کلیات: مفاهیم، ضرورت و اهمیت، پیشینه و منابع.
۲. نظریات جامعه شناختی درباره مبانی اخلاق:
 - ۲.۱. اجتماعی بودن اخلاق؛
 - ۲.۲. جبر و اختیار از منظر پارسونز، زیمل و رابرت مرتن.
 ۳. دیدگاه جامعه‌شناسان نسبت به عقلانیت ارزش شناختی:
 - ۳.۱. کل گرایی: دورکیم؛
 - ۳.۲. سلسله مراتب‌گرایی: کارل مارکس؛
 - ۳.۳. ترکیب‌گرایی: زیمل؛
 - ۳.۴. نظریه غیر سلسله مراتبی و اخلاق انعکاسی.
۴. تاثیرات نهادها و سیستم‌های اجتماعی بر نظام اخلاق و رشد اخلاقی:
 - ۴.۱. تاثیرات فرهنگ بر اخلاق؛
 - ۴.۱.۱. تاثیرات فرهنگ در ادراک اخلاق؛
 - ۴.۱.۲. تاثیرات فرهنگ در قضاوت اخلاقی؛
 - ۴.۱.۳. تاثیر فرهنگ بر کنش و رفتار اخلاقی؛
 - ۴.۲. تاثیرات مناسبات سیاسی بر اخلاق؛
 - ۴.۲.۱. طبقات اجتماعی؛
 - ۴.۲.۲. قدرت و اخلاق؛
 - ۴.۳. تاثیرات مناسبات اقتصادی بر اخلاق؛
 - ۴.۴. تاثیرات خانواده بر اخلاق.
۵. تبیین پدیده‌های اجتماعی از منظر جامعه شناسی اخلاق:
 - ۵.۱. آموزش و پرورش؛
 - ۵.۲. عدالت؛
 - ۵.۳. کار و خانواده؛
 - ۵.۴. جهانی شدن؛
 - ۵.۵. گروه اجتماعی؛
 - ۵.۶. خانواده؛
 - ۵.۷. جنگ؛

شورای عالی حوزه‌های علمیه

بیرخانۀ شورای کسترش حوزه‌های علمیه

۱) آیا اخلاق، پدیده اجتماعی (مفوله ای مابعدالاجتماع) است؟ (مقاله اعتباریات در اصول فلسفه و روش رئالیسم)

شیوه ارزیابی:

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
۸	-	۱۲	-

روش تدریس: عمومی

ابزار و امکانات: مرسوم

شیوه اجراء: در فعالیت کلاسی سرفصل‌های فوق براساس مبانی و آموزه‌های اسلامی بررسی و تحلیل انتقادی می‌شود.

متن آموزشی: ندارد

منبع اصلی: ندارد

منبع فرعی:

۱. رشد اخلاقی؛ کتاب راهنما، کیلن ملانی و اسمتانا جودیت، مترجمان: محمدرضا جهانگیرزاده، علی‌رضا شیخ شعاعی، سید رحیم راستی‌تبار، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۹.

۲. اصول فلسفه و روش رئالیسم، علامه سید محمد حسین طباطبایی، موسسه بوستان کتاب، ۱۳۸۷ ش.

۳. Steven Hitlin & Stephen Vaisey, "Handbook of the sociology of morality", Springer, ۲۰۱۰.

شورای عالی حوزه‌های علمیه
 سرپرست خانم شورای کتورش حوزه‌های علمیه

عنوان درس: زبان تخصصی ۱ و ۲

مقدار ساعت درس: ۶۴ ساعت

نوع درس: نظری

پیش نیاز: زبان عمومی انگلیسی

هدف: شناخت و کسب مهارت درک مطلب از متون و منابع تخصصی تربیت اخلاقی به زبان انگلیسی.

سرفصل‌ها:

۱. virtue, phronesis and learning.
۲. morality as an educational institution.
۳. education in character and virtue.
۴. weakness, wants and the will.
۵. religious education.

شیوه ارزشیابی:

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
۸	-	۱۲	-

روش تدریس: عمومی

شیوه اجرا:

۱. بررسی منابع تخصصی در حوزه اخلاق در زبان انگلیسی؛
۲. قرائت بخش‌هایی از متون تخصصی اخلاق در زبان انگلیسی؛
۳. بررسی و تحقیق پیرامون ترجمه‌ها و معادل‌های فارسی عبارات و واژگان.

روش تدریس این درس بهتر است ترکیبی از شیوه سنتی متن‌خوانی دقیق حوزوی (البته در اینجا متن به زبان انگلیسی است) با روش‌های جدید باشد. در مواقع لازم هم توضیحات لغوی یا نحوی (گرامری) ارائه می‌گردد. این روش سنتی حوزوی برای یادگیری ادبیات علمی زبان انگلیسی نیز قابل اجرا است.

برای به‌روز شدن این روش و کارآمدی بیشتر آن، نکات زیر پیشنهاد می‌گردد:

۱. محتوای متون انتخابی مناسب باشد، مخصوصاً در جلسات نخست و اوایل آموزش زبان تخصصی، ذهن طلاب باید بیشتر درگیر فهم زبان متن شود نه محتوای متن.
۲. توصیه می‌شود برای فرهنگ لغت انگلیسی به فارسی تنها از فرهنگ هزاره (انتشارات فرهنگ معاصر) استفاده شود. اما لازم است دانشجویان به استفاده از فرهنگ لغت تک‌زبانه (انگلیسی به انگلیسی) سوق داده شوند. بدین منظور فرهنگ لانگمن (Longman) از جهت آموزشی مناسب‌تر است. فرهنگ‌های دیگر مانند آکسفورد، و بستر و... هم معرفی گردند.
۳. استاد می‌تواند جلساتی را به خوانش متون انگلیسی امروزی تربیت اخلاقی اختصاص دهد.

ابزار و امکانات:

۱. وایت‌برد؛ استاد در مواقع لازم توضیحات لغوی یا گرامری یا بر روی تخته بیاورد.
۲. دستگاه دیتا و پرده نمایش؛ برای نمایش متن درس و استفاده از نرم‌افزارهای دیکشنری.

شورای عالی حوزه‌های علمیه

سید خاوند شورای کترب حوزه‌های علمیه

۳. انواع دیکشنری‌ها: برای مانوس کردن طلب و ترغیب آن‌ها به رجوع به فرهنگ‌های لغت.

۴. بلندگوی رایانه: برای پخش صوت و کلیپ و تلفظ صحیح کلمات به انگلیسی.

متن آموزشی: ندارد

منبع اصلی: ندارد

منبع فرعی:

۱. Nel Noddings, Educating moral people: a caring alternative to character education, Teachers College Press, ۲۰۰۲.
۲. John M. Doris, Lack of Character: Personality and Moral Behavior, Cambridge, ۲۰۰۲.
۳. David Carr, Educating the Virtues: Essay on the Philosophical Psychology of Moral Development and Education, Routledge, ۱۹۹۱
۴. David Carr, Jan Steutel, Virtue Ethics and Moral Education, Routledge, ۲۰۰۵
۵. J. Mark Halstead _ Terence McLaughlin, Education in Morality , Routledge ۱۹۹۹
۶. Larry Nucci, Tobias Krettenauer, Darcia Narvaez, Handbook of Moral and Character Education, Routledge, ۲۰۱۴.
۷. Larry Nucci, Handbook of Moral and Character Education, Routledge, ۲۰۰۸
۸. Power, F.C. & etal, Moral Education, A Handbook , V.1&۲, Praeger, ۲۰۰۸.
۹. Longman Dictionary of Contemporary English
۱۰. Refinement of Character (ترجمه انگلیسی تهذیب الاخلاق مسکویه، ترجمه از قسطنطین زریق)
۱۱. Robert V. Heckel, David M. Shumaker, Kids of Character: A Guide to Promoting Moral Development, Praeger, ۲۰۰۷
۱۲. R. Murray Thomas, Moral Development Theories -- Secular and Religious: A Comparative Study (Contributions to the Study of Education), Greenwood, ۱۹۹۷.
۱۳. ..
۱۴. Judith G. Smetana Melanie Killen, Handbook of Moral Development, Lawrence Erlbaum Associates, ۲۰۰۸.
۱۵. Naserian Ethics (ترجمه انگلیسی اخلاق ناصری خواجه نصیرالدین طوسی، جورج مایکل ویکنز)
۱۶. فرهنگ انگلیسی-فارسی هزاره، واحد پژوهش فرهنگ معاصر، فرهنگ معاصر، ۱۳۹۲ (به عنوان فرهنگ معتبر برای لغات عمومی زبان انگلیسی)
۱۷. فرهنگ اصطلاحات فلسفه اخلاق، تألیف مسعود علیا، مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران، ۱۳۹۱

شورای عالی حوزه‌های علمیه
بیرخانه شورای کتورش حوزه‌های علمیه

عنوان درس: سمینار

مقدار ساعت درس: ۱۶ + ۱۶ عملی

نوع درس: (عملی)

پیش نیاز: جامعه شناسی اخلاق با تأکید بر تربیت اخلاقی.

هدف: بررسی و تحلیل عمیق آخرین مقالات و دستاوردهای عملی در مسائل و چالش‌های تربیت اخلاقی معاصر.

سرفصل‌ها:

۱. محورهای برگزاری سمینار:

- ۱.۱. روش شناسانه: تحلیل و ارزیابی جدیدترین اصول و روش‌های ارائه شده در موضوع تربیت اخلاقی؛
 - ۱.۲. اندیشه گرایانه: تحلیل و ارزیابی دیدگاه‌های اندیشمندان معاصر در موضوع تربیت اخلاقی؛
 - ۱.۳. متن گرایانه: بررسی و ارزیابی جدیدترین کتب، مقالات و پایان نامه‌های تدوین شده در موضوع تربیت اخلاقی؛
 - ۱.۴. آسیب‌شناسانه: بررسی و آسیب‌شناسی مباحث مرتبط با تربیت اخلاقی.
۲. موضوعات سمینار: با توجه به اقتضات هر دوره، مسائل ضروری که طرح آن در خلال دیگر واحدهای درسی مقدور نیست و زمینه ساز تفکر اجتهادی دانش پژوهان است در این واحد درس بررسی می‌شود.
۳. در اجرای این درس توجه به نکات ذیل ضروری خواهد بود:
- ۳.۱. تعیین موضوعات این درس در هر دوره بر عهده گروه علمی - تربیتی خواهد بود.
 - ۳.۲. موضوعات مشخص شده توسط اساتید همان واحد آموزشی و یا سایر اساتید و یا دانش پژوهان، تحقیق و پس از تأیید محتوای تحقیق توسط گروه علمی - تربیتی، در سمینار ارائه خواهد شد.
 - ۳.۳. برگزاری جلسات سمینار همانند جلسات سایر دروس و به تعداد مشخص شده خواهد بود.
 - ۳.۴. مدیریت این درس بر عهده معاونت آموزش واحد آموزشی و با حضور اساتید مدعو و نظارت علمی یکی از اعضای گروه علمی برگزار می‌گردد.
 - ۳.۵. حضور دانش پژوهانی که این درس را انتخاب کرده اند، در این جلسات مربوط به سمینار درس ضروری بوده و شرکت سایر دانش پژوهان و اساتید بلامانع خواهد بود.
 - ۳.۶. تقریر نویسی از مباحث مطرح شده ضروری بوده و استاد به فراخود موضوعات، و تبدیل مباحث به مقالات علمی و یا تحقیقات کلاسی با نظر گروه علمی و استاد مربوطه، بلامانع خواهد بود.
 - ۳.۷. ارزیابی این درس از همان مباحث ارائه شده انجام خواهد شد.

شیوه ارزشیابی:

فعالیت کلاسی	تحقیق	آزمون کتبی	سمینار
۱۲	_____	۸	_____

روش تدریس: عمومی

ابزار و امکانات: مرسوم

منابع: ندارد

شورای عالی حوزه‌های علمیه
بیرخانہ شورای کتورش حوزه‌های علمیه

۱ با توجه به این که درس سمینار یک درس عملی است طلاب باید در حین دست ورزی و تأمل در مسائل و تعامل با استاد درس مربوطه، فعالیت‌های خود را در راستای محورهای زیر سامان دهی نموده و به کلاس و استاد درس گزارشی ارائه دهند.

